

PÖYTÄKIRJA

OHJAUSRYHMÄN KOKOUS nr 5

Aika tiistai 4.2.2014 klo 12 - 15

Paikka Työterveyslaitos Haartmaninkatu 1 D, 3 krs, Helsinki
Kokoustila Videokulma

Jäsenet	Arja Kukkonen (pj) Anne Eteläaho (vpj) Ulla Ruuskanen Minna Lumme	Helsingin kaupunki Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä (skype) Keskuspuiston ammattiopisto Invalidiliiton Järvenpään koulutuskeskus
---------	--	--

Projektihenkilöstö	Merja Turpeinen Susanna Ågren Ville Virtanen	Työterveyslaitos SAKU ry SAKU ry
--------------------	--	--

Ohjausryhmän asiantuntijat	Marko Harapainen Hanna Ollila	THL THL
----------------------------	----------------------------------	------------

Käsiteltävät kokousasiat:

37 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 12.10.

38 Läsnäolijoiden toteaminen

Todettiin kokouksen läsnäolijat

39 Asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin kokouksen pöytäjärjestykseksi.

40 Ajankohtaista hankkeessa

a. maksatushakemusten tilanne

Projektipäällikkö Ville Virtanen esitteli maksatushakemusten tilannetta. Maksatushakemus 5-8/2013 on edelleen käsittelyssä, eikä päätöstä ole vielä tullut. Maksatushakemuksissa isoin kustannuserä on ollut henkilöstökustannukset. Toinen suuri menoerä on ollut palvelut, eli eri julkaisujen paino, IJKK:n verkko-työkalu, jne. Matkakulut ovat olleet kolmanneksi suurin menoerä. Kuntarahaa on kertynyt 9-12/2013 jaksolla 28 000 e:n verran. Yhteensä omarahoitusta on kertynyt noin 35 000 euroa hankesuunnitelman mukaisesta 53 000 eurosta. Kevään aikana kuntarahaa kerätään IJKK:n toimesta kehittämistyöllä sekä alueellisella työllä ja seminaareilla. Tämän lisäksi kuntarahaa kerätään Arjen arkin menetelmätorin kautta opiskelijahuollon toimeenpanokoulutusten kautta. Esitys löytyy pöytäkirjan liitteenä (Liite 1).

b. maksatuskauden 9-12/2013 toiminta

Isoimpina tapahtumina maksatuskaudella 9-12/2013 oli 4.9. järjestetty PAT-hankkeiden koordinaatiotyöpaja sekä Opetushallituksen järjestämä ESR-seminaari. Arjen arkin toimesta järjestettiin IJKK:n Hyvinvoiva ja yhteisöllinen oppimisympäristö -seminaari 31.10.2013. Lisäksi osallistuttiin useaan muuhun seminaariin ja tapahtumaan Arjen arkin menetelmätorilla. Ammatillisen koulutuksen hyvinvointipäivillä 4.12.2013 järjestettiin hanketyöpaja. Maksatuskauden 9-12/2013 toiminta löytyy myös liitteenä (Liite 1).

Rahoittajasuositukset on julkistettu ja esitelty Opetus- ja kulttuuriministeriön ESR-ohjausryhmälle. Työterveyslaitoksen tutkimuksen tueksi on kerätty lisäaineistoa oppilaitosjohdolta Keskuspuiston ammattiopistosta ja Omnia ammattiopistosta. Hanketoimijoiden suositukset ja tarkistuslista hanketyön toteutukseen ovat valmistuneet 1/2014. Myös hankkeen arviointiraportti on valmistunut ja kommentoitavissa.

Minna Lumme esitteli IJKK:n ajankohtaista toimintaa (Liite 2). IJKK:ssa on ollut käytössä verkkotyökalu, jota on käytetty alueellisen opiskelijahuoltotyön kehittämisprosessin tukena. Verkkoympäristön kautta on lähetetty IJKK:n työstämä videoklippinä nähtäväksi kuntien alueellisille yhteistyötahoille, jotka ovat voineet kommentoida esitystä. Verkkokomentointikierros järjestettiin syys-lokakuussa 2013 ja yhteenveto kerätyistä kommentteista tiivistyi alueelliseen seminaariin, joka järjestettiin Arjen arkin toimesta Järvenpäässä 31.10.2013. Työtavan kautta tuotiin esille alueellisen yhteistyön kehittämisen paikkoja. Nämä kehittämisalueet löytyvät liitteenä olevasta esityksestä (dia 2). IJKK:n näkökulmasta yksi hankkeen tulos on se, mitä alueellisen yhteistyön toteuttamiseksi pitää tällä hetkellä tehdä. Nämä näkyvät nimenomaan niissä kehittämisalueissa, jotka verkkokomentointikierroksella nousivat esille. Kuuma-kuntien alueella hyvinvointisuunnitelmia päivitetään tällä hetkellä (esim. Hyvinkää), joten hankkeen aikana ei välttämättä päästä mukaan näihin suunnitteluprosesseihin. Kuntien kanssa yhteistyö lähti hitaasti käyntiin, sillä aikaa meni paikan hakemiseen, tutustumiseen ja yhteistyön synnyttämiseen. Alueellisen kuntien välisen verkoston syntyminen kuitenkin itsessään on jo hyvä tulos. IJKK:ssa on aloitettu oppilaitoksen opiskelijahuollon suunnitelman työstäminen, joka tarkentuu, kun Opetushallitukselta saadaan siihen ohjeistus. Hanke on ollut haastava IJKK:n näkökulmasta, koska siinä on pitänyt ylittää raja-aitoja eri toimijoiden kesken (opettajat, opiskelijahuolto, muut toimijat). Hankkeen tuloksena on kuitenkin oleellisempi prosessi, joka luotiin alueellisesta yhteistyöstä ja sen muodostamisesta sen sijaan, että minkälainen yhteistyöverkosto Kuuma-kuntien alueelle syntyi.

IJKK:n sisäisen mallin luominen on tapahtunut henkilöstölle järjestettyjen työryhmien tapaamisten ja teemacafeiden kautta. Näiden avulla on kehitetty oppimisen ja hyvinvoinnin tukemisen palveluita. Oman toiminnan kehittämiseen on kehitetty hyvinvoivan oppimisympäristön toimintamallin kehittämisen prosessi. Minna Lumme esitteli sisäisestä mallista monialaisen opiskeluhoitotyön tasot

(lähtiasot (ryhmänohjaus, arjen tuki), sisäinen monialaisen työn ja palveluohjauksen taso sekä oppilaitoksen verkoston monialaisen työn ja palveluohjauksen taso. Tämä kuvaus löytyy myös liitteestä (Liite 2).

Kommentteja IJKK:lle: On hyvä, että lähdetään siitä, että hyvinvointisuunnitelman työstämisessä keskiössä on opiskelija ja palvelut rakennetaan hänen ympärilleen. Malli asettaa haasteen kaikille, miten monialainen yhteistyö organisoidaan niin, että se tukee opiskelijan hyvinvointia. Monialaisen opiskelijahuolto-työn tasot koettiin todella hyväksi ja tervetulleeksi malliksi, joka tukee oppilaitoksen hyvinvointisuunnitelmatyötä.

c. maksatuskauden 1-4/2014 toiminta

Maksatuskaudella Arjen arkin menetelmätori on mukana opiskeluhuollon toimeenpanokoulutuksissa valtakunnallisesti. Tämän lisäksi menetelmätori kiertää myös SAKUstars-tapahtumassa, Taitaja-tapahtumassa sekä muissa kevään tapahtumissa. Uudet arjenarkki.fi -verkkosivut avataan huhtikuussa, jonka yhteydessä julkistetaan myös sähköinen tietopankki, jonne on koottu tässä vaiheessa jo PAT-hankkeissa luotuja hyviä käytäntöjä. Verkkosivut korvaavat entisen alpo.fi/henkilosto-sivuston. Tutkimusraportti, hankesuositukset ja hankkeen tulospöytäkirja julkistetaan huhtikuussa. Hankesuosituksia tullaan levittämään myös Opetus- ja kulttuuriministeriön kautta. Hankkeen loppuseminaari pidetään 29.4.2014 Helsingissä, paikkana toimii Eurooppasali. Ajatuksena on järjestää toiminnallinen ja messutyypinen tapahtuma ja ohjausryhmästä toivotaan osallistumista loppuseminaariin. Loppuseminaarissa PAT-hankkeiden toimijat esittelevät hankkeidensa hyviä käytäntöjä.

Arjen arkki -palvelutoiminta on kirjattu osaksi SAKU ry:n perustoimintaa, joten palvelutoiminta käynnistyy 1.5.2014. Palvelutoimintaa vie eteenpäin SAKU ry:ssä 3 henkilön tiimi ja se pitää sisällään niin SAKU ry:n omien hyvien käytäntöjen levittäminen (työkykypassi, aktiivisesti ammattiin -malli, hyvinvoiva oppimisympäristö), hankekumppanuudet (hyvien käytäntöjen kerääminen ja tulosten levittäminen) sekä valmius koordinaatiotoimintaan. Palvelutoimintaa rahoitetaan hankekumppanuuksilla ja kehittämistyöllä. Arjen arkki on käynnissä oleville hankkeille mahdollisuus tulosten levittämiseen valtakunnallisesti. Arjen arkissa keskiössä on hyvinvoiva oppimisympäristö. Esitys löytyy pöytäkirjan liitteenä (Liite 1).

Arjen arkki -demo löytyy sivustolta arjenarkki.fi, tunnus SAKU, salasana saku. Demoversio suljetaan 14.2.2014 ja varsinainen versio julkaistaan edellä mainitusti huhtikuussa. Ohjausryhmä voi käydä kokeilemassa sivustoa ja lähettää halutessaan kommentteja ja kehittämisehdotuksia. THL:stä ehdotettiin, että tietopankkia voisi linkittää innokylään ja muihin vastaaviin tietokantoihin (+ Turun koulutustakuu.fi -sivusto ja OPH:n hyvät käytännöt tietopankki).

41 Ajankohtaista tutkimuksessa

Merja Turpeinen Työterveyslaitokselta esitteli tutkimusta. Arvioinnin tarkoitus ja lopputuotos on tavoitella tietoa hanketoiminnan tulosten juurtumisen edellytyksistä. Arvioinnin perusteella tehdään ehdotukset seuraavan kauden kehittämistoimintaan oppimisympäristöissä. Tutkimuksen arviointiraportti valmistuu 1/2014. Hankesuositukset ovat siinä vaiheessa, että niitä lähinnä muotoillaan lopulliseen muotoonsa, hankkeiden toteuttajien suositukset valmistuvat 1/2014. Tarkistuslista suositusten tueksi ja hanketoimijoiden perehdyttämiseksi valmistuu myös 1/2014. Kehittämissyhmä sai suositukset luettavaksi. Arviointia varten on kerätty tutkimusaineistoa useassa eri tapaamisessa, PAT-hankkeiden työpajoissa, hankkeista kerätyillä tiedoilla sekä haastatteluiden ja hankkeille annettujen arviointitehtävien kautta.

Arvioinnin viitekehyksenä on tarkasteltu innovaatioiden leviämistä ja juurtumista organisaatioissa. Arviointia tehtiin lähinnä käytännön tarpeisiin, hanketyön kehittämiseksi. Arviointiote oli tästä syystä osallistavaa.

Merja Turpeinen esitteli arvioinnin tuloksia, jotka löytyvät liitteenä olevasta esityksestä. Yhteenvetona hankkeen tulosten juurtumista edistää se, että hankkeen tarpeellisuus on todettu, sillä on realistinen suunnitelma, sitä vetää osaava ja innostunut projektihenkilöstö, sillä on sitoutunut kohde ja sidosryhmät sekä sen tuote on hyödyllinen ja toimii käytännössä. Juurtumista edistää myös hankkeen jatkuva arviointi ja suunnitelmalliset tulosten juurruttamisen toimenpiteet. Oppilaitoksen johdon tasolta hankkeelle on annettava tarvittava tuki, seurattava sen toteutumista sekä tukea päätöksenteolla luotujen uusien tuotteiden käyttöönottoa. Onnistunutta hanketta on arvioitu myös vaiheittain (aloitusvaihe, tuotekehittelyvaihe sekä juurruttamisvaihe) sekä eri hanketoimijoiden näkökulmasta (johdon näkökulma, projektihenkilöstön näkökulma, opetushenkilöstön näkökulma).

Esitys löytyy pöytäkirjan liitteistä (Liite 3).

Kommentteja:

Hankesuositukset koetaan ohjausryhmässä tarpeellisiksi ja ne tukevat hyvin hanketoimijan omaa työtä. On hyvä, että arviointi tuo esille sen, miten hanketta pitää arvioida koko hankkeen toteutuksen aikana, sillä se tukee innovatiivisuutta ja kehittämisen. On tärkeää, että hanke on mitattavissa, mutta pitää myös hyväksyä epämääräisyyttä ja sitä, että hankkeen aikana voidaan myös oppia uutta ja tehdä virheitä. Hankesuunnitelmia pitää pystyä myös muuttamaan. Suositusten tuovat myös rahoittajalle esille, että hankkeiden toteuttamiseen tarvitaan joustavuutta, joka mahdollistaa kehittämisen ja tuotteiden juurruttamisen.

Hanketoimintaa ei pitäisi nähdä mekaanisena toimintana, vaan myös laajempaan kokonaisuuteen, joka vaatii uutta osaamista. Hankkeessa merkityksellistä on myös osaaminen ja luovuus, hanketoiminta ei ole vain mekaaninen prosessi, joka tuodaan arkeen. Tämän vuoksi esim. hanketoimijoiden osaaminen ei välttämättä riitä hankkeiden toteuttamiseen. Hanketoimijat tarvitsevat koulutusta? Hankkeissa käyttöönoton ongelmat tulevat esille vasta hankkeiden päättymisen jälkeen, sillä välttämättä juurtumisen ongelmat eivät hankkeen aikana näy. Tarvittaisiinko kehittämistyöhön uutta kehittämisosaamista? Hanketoiminnan koulutusta ei juurikaan ole, voisiko tässä olla yksi vastuu koordinaatiohankkeelle? Järjestää koulutusta? Pitäisikö Arjen arkin kautta nostaa esille, millaista koulutusta hanketoiminnalle on, joka auttaa hankkeiden käynnistämisessä? Miksi koulutuspuolelle haetaan aina koulutuksen asiantuntijoita, kannattaisiko käyttää myös muiden alojen osaamista ja luovuutta hyväksi?

Ohjausryhmässä pohdittiin sitä, miten suuri investointi se on. Voiko hanketoimintaa saada tehokkaaksi tai että pitääkö sitä saada? Hankkeissa voi syntyä hyviä asioita, mutta niiden syntymistä voi olla vaikea turvata. Hyvät raamit kuitenkin voivat mahdollistaa tulosten syntymistä, mutta liian tiukoilla määräyksillä tai suosituksilla voidaan estää innovaatioiden syntymistä?

42 Muut asiat

Ei muita asioita.

43 Seuraava kokous

Ohjausryhmä on tarkoitus kutsua koolle vielä kerran Helavalkeat -seminaarin yhteydessä, toukokuun lopussa. Seminaari on tarkoitus pitää Helsingissä. Kokouspäivämäärä ilmoitetaan myöhemmin.

44 Kokouksen päättäminen

Kokous todettiin päättyneeksi klo 14.28. Tämän jälkeen jatkettiin keskustelufoorumilla, joka löytyy pöytäkirjan liitteenä (Liite 4).

Pöytäkirjan vakuudeksi

Susanna Ågren
sihteeri, menetelmäkehittäjä

Arja Kukkonen
puheenjohtaja

Liitteet	Liite 1	Ajankohtaista hankkeessa/Ville Virtanen
	Liite 2	Invalidiliiton Järvenpään Koulutuskeskuksen esitys/Minna Lumme
	Liite 3	Ajankohtaista tutkimuksessa/Merja Turpeinen
	Liite 4	Keskustelufoorumien muistio
	Liite 5	Hankesuositukset/Merja Turpeinen

Keskustelufoorumi ajankohtaisista asioista:

Arjen arkki -toiminnan juurruttaminen

- Arjen arkki -palvelutoiminnan toteutus SAKU ry:n toiminnassa
- Arjen arkki -palvelutoiminta kumppaneiden näkökulmasta

Merja Turpeinen esitteli hankesuosituksia ohjausryhmälle. Suositusten toteutuksen tueksi on työstetty tarkistuslista. Esitys liitteenä (Liite 5)

Ensimmäinen kohta korostaa sitä, että kehittämistoiminnan periaatteet ovat koko organisaation tiedossa, hankeprosessin kuvaus on dokumentoitu sekä koulutuksen järjestäjällä on hankefoorumi. Näin ollen hankkeen onnistuminen perustuu oppilaitoksen suunnitelmallisen kehittämistoimintaan. Tarkoituksena on se, että jatkuvasti opitaan vanhoista hankkeista, mutta hankeprosessin pitää myös mahdollistaa uusien ideoiden nouseminen.

Kommentteja: Tiedonvaihto oppilaitoksen sisällä on todella tarpeellista, sillä se voimaannuttaa ja tukee hanketoimintaa.

Toisen kohdan mukaan hyvä hanke toteuttaa oppilaitoksen strategiaa ja hankkeen tarve ja kustannustehokkuus on arvioitu. Näin ollen hanke tarvitsee kaikkien sidosryhmien tuen, jonka takaa se, että hanke koetaan kaikkien taholta tarpeelliseksi.

Kommentteja: Isoissa organisaatioissa hankkeiden täytyy liittyä strategioihin. Jollain tavalla suosituksissa pitäisi tuoda esille, että oppilaitoksissa tehdään kehittämistyötä koko ajan, mutta isommat kehittämiset tehdään hankerahoituksella. Hankkeilla pyritään määrätynlaisiin tavoitteisiin, mutta niitä katsotaan oppilaitoksissa hyvin tarkasti ja hankkeita lähdetään hakemaan hyvinkin suunnitelmallisesti. Ei ole itsestäänselvyys, että hankkeelle on tarve, niin sille löytyy rahoitus. Rahoituksille on määritelty todella tarkat kriteerit. Rahoitukset ovat ohjelmallisia avustuksia, joilla suunnataan oppilaitosten kehittämistyötä.

Kolmannen kohdan mukaan hankkeen pitää olla suunnitelmallinen, sen tavoitteita arvioidaan jatkuvasti ja sille tehdään riskianalyysiä (esimerkiksi SWOT-analyysi). Näin ollen hankkeen tulee olla realistinen, suunnitelmallinen ja sen riskejä kannattaa arvioida etukäteen.

Kommentteja: Sitä paremmin suunniteltu ja juurrutettu hanke, mitä enemmän aikaa sen suunnitteluun on. Todellisuus on se, että hankkeita haetaan hyvin nopealla aikataululla. Hankkeella saadaan jotain todella aikaiseksi, jos sitä on organisaation taholta pohdittu tarpeeksi hyvin. Riskianalyysin kannalta hankalaa on se, että muutokset ovat hyvin nopeita, joten niihin reagoiminen ei aina ole ennakoitusti mahdollista.

Neljännän suosituksen johdon kiinnostus ja tuki edistävät hankkeen onnistumista. Ohjausryhmässä voidaan edistää kohde- ja sidosryhmien sitouttamista. Toteuttajaorganisaation pitää tarjota hanketoimijoille tukipalveluja hankkeiden toteuttamiseen, esim. osaamista tukemalla jne..

Kommentteja: Ohjausryhmä on tärkeä tekijä hankkeen eteenpäin viemisessä. Ohjausryhmän pitäisi olla velvoittava siihen, että ohjausryhmän jäsen vie hankkeen tuotoksia eteenpäin. Johdon pitäisi osoittaa hanketoimijalle mentori, joka kulkee uuden hanketoimijan rinnalla. Jos puhutaan vaan johdosta, niin tulee helposti mieleen vain korkea johto, joka on strategiatasolla. Mutta kyllä kuitenkin keskijohto (koulutuspäälliköt) ovat niitä, joista riippuu, menevätkö asiat käytäntöön vai eivät. Myönteisyys ei riitä, vaan tarvitaan keskijohdolta myös käytännön toimia.

Viidennen kohdan mukaan hanketoimijoita kannattaa rekrytoida sisältäpäin, joka nopeuttaa hankkeen käynnistämistä, ulkoinen rekrytointi taas voi tuoda uusia näkökulmia. Rekrytointivaiheessa pitää miettiä, mitä on se tarvittava osaaminen, mitä hankkeen toteuttaminen vaatii. Hanketoimijoiden työhyvinvoinnista huolehtiminen edesauttaa hankkeiden edistymistä.

Kommentteja: Uusille hanketoimijoille kannattaisi järjestää yhteistä hankekoulutusta oppilaitoksen sisällä, joka perehdyttää hankkeen toteuttamiseen ja tukee hankkeen toteuttamista. Hankekoulutukset on koettu hyväksi. Monesti on niin, että projektipääällikkö palkataan toteuttamaan projekti ja tämä osaaminen katoaa silloin, kun hanketoimija lähtee organisaatiosta pois. Osaamisen jääminen organisaation on turvattava. Projektiosaaminen on omanlaista osaamista, joka kertyy kokemuksen kautta. Voisiko olla olemassa projektipääällikön sertifikaatti, jolla voi todistaa projektiosaamisensa? Näitä kohtia on kirjattu rahoittajasuoi-
tuksiin.

Kuudennen kohdan mukaan uusien tulosten arvioinnilla varmistetaan niiden soveltuminen käytäntöön. Tämän mukaan soveltuvuus kannattaa varmistaa ennen käyttöönottoa, esimerkiksi testaamalla ja pilotoimalla. Hyödyllisiksi ja tarpeellisiksi koetut mallit otetaan käyttöön nopeimmin.

Kommentteja: Vähän hämmästyttää se, että jos hankkeella on lähdetty kehittämään jotain ja sen soveltuvuutta pitää testata, niin onko hankkeen tulokset menneet päin seiniä? Tuote voi toimia innostuneiden toimijoiden kautta, mutta toimiiko se ilman näitä henkilöitä? Tästä syystä tuotetta kannattaa testata myös hankkeen ulkopuolisilla toimijoilla. Tässä ohjausryhmän rooli taas korostuu, ohjausryhmän tehtävä on seurata, missä käyttöönottoa on testattu ja missä muualla on kokemuksia vastaavan mallin toteuttamisesta.

Seitsemännen kohdan mukaan tulosten levittämissuunnitelma ja levittämistyön arviointi ovat tärkeä osa hankesuunnittelua. Johdon rooli korostuu tässä suosituksessa, sillä käyttöönottoa tukevat päätökset takaavat tulosten juurtumisen. Hyvän innovaation ylläpitämiseen kannattaa investoida.

Kommentteja: Neljäs kohta jäi epäselväksi, joten sitä kannattaa hieman avata. Jos puhutaan hyvästä innovaatiosta se saa aikaan ajatuksen, että onko sitten olemassa huonoja innovaatioita. Tietenkin haaveena on, että jokainen hanke jää elämään, mutta onko se mahdollista? Tähän liittyy myös hanketoimijoiden sitoutuminen työhön myös hankkeen päättämisen jälkeen. Voisiko viimeisessä kohdassa olla, että ”hankkeella tuotetun innovaation ylläpitämiseen...”. Hankkeilla tavallaan rakennetaan organisaatiolle pääomaa, jolloin sitä pääomaa kannattaa vaalia ja ylläpitää. Pitäisikö kirjata, että hankkeet tuottavat pääomaa, joten niitä kannattaa investoida? Hankkeet ovat hyvä asia, jonka esille tuominen tässä on tärkeää.

Kahdeksas kohta korostaa sitä, miten hyviä innovaatioita levittämällä voidaan lisätä oppilaitoksen tunnettavuutta, kumppanuuksia ja toimintamahdollisuuksia.

Kommentteja: Hanketyö tuo mukanaan organisaatiolle myös henkilöpääomaa ja osaamista, joten kehittämistoiminta on myös pääoman kasvattamista. Tämä liittyy myös kestävään kehittämistyöhön, jolla rakennetaan verkostoja ja projektiaihioita. Tämä auttaa luomaan kumppanuuksia, joita ei projektiin päättämisen jälkeen kannata heittää hukkaan. Hankkeesakin yhteistyö on helpompaa, jos yhteistyö ei ole vain hankeyhteistyötä, vaan yhteistyötä myös muiden tahojen kanssa.

Kommentteja hanketyöntekijöiden suosituksiin:

- Tuleehan projektityöntekijöiden osaaminen esille myös muussa kohdassa? Että näiden asioiden toteutuminen voidaan varmistaa? Ehkä olisi hyvä, että projektihenkilöstön osaaminen näkyisi niin johdon kuin henkilöstön suosituksissa. Se on keskeistä projektiosaamisessa ja projektihallinnossa. (suositus yksi)
- Pitäisikö myös kuvata se, että hankkeilla voi myös kuvata jotain oheistuotteita, joka voi olla hankkeen hyvä juttu. Suunnitelmista ei kannata liiaksi pitää kiinni. Hyvä suunnitelma mahdollistaa myös muutoksen. (suositus kaksi)
- Osallistamisen keinoja kannattaisi korostaa suosituksissa? Esim. miten saadaan henkilöt osallistettua esimerkiksi ohjausryhmään. (suositus kolme)
- Kohderyhmän kielellä tuotettu malli on helpoiten vietävissä käytäntöön ja helpommin omaksuttavissa. Jos hanketoimija on pyöritellyt kauan mallia päässään, voi olla, että ulkopuolisen voi olla hankalampi ymmärtää, mitä hän hakee takaa tai miten mallin voi käyttöönottaa. Tässä korostuu markkinointiosaaminen ja tämä kannattaa nostaa esiin suosituksissa → viestinnän ja vuorovaikutuksen taidot. Myös organisaatioiden ylitse menevä benchmarkkaus on tärkeää. (suositus neljä)
- Kohderyhmälähtöinen toiminta ei voi jäädä pelkälle seminaarien järjestämisen tasolle ja levittäminen ei voi olla pelkän julkaisun tasolla. Mutta toisaalta moni hanke on vasta vauhdissa sitten, kun hanke on päättynyt. Nykyään tehdään aika hyviä hankkeita (suositus viisi)
- Voisiko heti alkuun kirjata, että hankkeelle nimettäisiin arviointiryhmä, joka käy hankkeen päättyessä keskustelua hankkeen onnistumisesta. Ohjausryhmä voi olla liian lähellä hanketta. Organisaation johto? Johdon suosituksiin voisi lisätä, että käytäisiin arviointikeskustelu. Projektien arviointi voisi liittyä laadunarviointiin, jolloin arviointi olisi osa myös esimiesten ja johdon vastuuta (osa laadun varmistusjärjestelmää). (suositus kuusi)
- Nostetaanko viimeinen suositus alkuun? Henkilöstön hyvinvointi ja osaaminen. Vähän eri asia kuitenkin kuin projektiosaaminen, johdon puolelle kuuluu se, että varmistetaan hanketyöntekijän projektinhallintataidot. Kun omaa projektinhallintataidot, silloin oma jaksaminenkin on parempaa, koska tietää, miten hanketta vie eteenpäin. Organisaation vastuulla on taata se, että hanketoimijalla on valmiudet toteuttaa hanketta. (suositus seitsemän)